

Dobry čin jako dobry strom

Heršpice

Kdysi dávno jeden heršpický rolník se vracel pozdě za večerního soumraku z práce na svém poli nedaleko lesa. Na cestě před sebou uslyšel vzlykavé sténání a brzy došel k nějaké paní, která utmáčená, hladová a ustrašená sotva se držela na nohou. Ujal se jí a vedl ji do dědiny. Vysílená žena mu pověděla, že se toho dne procházela po lese, za krásné pohody si tam odpočinula, ale usnula. Když procitla, houstlo už v lese šero. Nevěděla, kudy sem přišla a jak teď z lesa ven. Až dost a dost se naprodírala mezi stromy a houštím, přišla k cestě a tou až sem.

Konečně došli do „Dvorců“, na místo, kde dříve bývala tvrz. Paní nemohla už dále a prosila průvodce, aby jí dopřál chvilku oddechu. Usadil ji na mezi a těšil, že již k domům není daleko a pak že bude všecko dobře. Když si posteskla, jaký má hlad, jak vyprahlo v ústech, bleskla mu hlavou myšlenka.

„Posadte se paní chvíličku, hned se vrátím,“ a odběhl do temných polí. Za chvíli se vrátil a nesl v náručí plný klobouk hrušek. Nebyly velké a sladké, ale oba putující se jimi osvěžili a potom již brzy došli k sedlákovu domu. Tam selka vlídně se ujala neznámé a poskytla jí všecku potřebnou péči. Zjev prozrazoval, že je to paní bohatá a vznešená. Když zvěděla jméno vesnice, žádala, aby jí zjednali povoz, kterým by se mohla vypravit ještě teď večer do Slavkova a slíbila, že dobře zaplatí. Sedlák obešel několik sousedů, kteří poskytli každý něco pro tu jízdu: jeden půjčil zánovní „košiňáček“ se sedadlem, druhý koně, třetí půjčil lucerny a houně, jiný se nabídl, že bude doprovázeti. Usadili paní do vozu a jeli do Slavkova. Ve městě se jí ptali, u kterého domu mají zastaviti. Velmi byli překvapení, když kázala: „Do zámku!“ Sotva vjeli branou do nádvoří, sbíhalo se služebnictvo a vítalo paní uctivě a radostně. Poděkovala svým dosavadním ochráncům, dala jim přinést obcerstvení a nějaké peníze a přikazovala: „Vyřidte rychtáři, aby zítra přišel s konšely sem do zámku!“

Když nazítří přišli Heršpičtí na zámek, byli předvedeni před hraběte a jeho manželku a v té poznali včerejší neznámou. Hrabě znova vlídně jim děkoval a prohlásil, že za odměnu dává heršpickým občanům navždy panské „Dvorce“, aby se o ně rozdělili.

Hrušky, které onoho večera donesl sedlák paní, byly s vysoké a mohutně rozložené plané hrušně, která ještě donedávna na „Dvorcích“ stála a byla zdaleka široka viditelná. Podle ní si řídili směr chodci za zimních dnů a měsíčních nocí, když kraj byl jedinou sněhovou plání: hruška jim byla majákem. Rodívala vždy bohatě, hrušek bývalo na kolik vozů. Když ji skáceli, protože už byla v kmeni a v hlavních větvích vyhnílá, ještě z ní bylo 12 sáhů dřeva.

Podle E. Pátka, Obec Heršpice, 1928
